

ULUSAL HUBUBAT KONSEYİ

2018/19 ÜLKESEL BUĞDAY GELİŞİMİ ve REKOLTE TAHMİNİ RAPORU

(14.05.2019)

Türkiye Geneli Bitki Gelişimi

Türkiye’de 2018-2019 Ekim sezonunda buğday ekim alanlarının geçen yılki düzeyden %3 dolayında bir azalma olduğu tahmin edilmektedir. Bu azalmanın 2018 yılındaki fiyat düşüklüğü nedeniyle makarnalık buğday ekim alanlarında daha yüksek olacağı ve %10’lar seviyesine ulaşabileceği tahmin edilmektedir. Buğday ekim alanlarındaki azalma eğiliminin nedeni 2017 ve 2018 yılları hasat sezonunda fiyatların düşük seyretmesi ve özellikle sulu tarım alanlarında alternatif ürünlerin (pamuk, patates, mısır, ayçiçeği, kanola vb.) karlılığının çok daha yüksek gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır.

Türkiye geneli 1 Ekim 2018 – 29 Nisan 2019 dönemini kapsayan hububat yılı yağış ortalaması 535.3 mm olarak kaydedilmiş olup, normali 439.5 mm ve geçen dönem yağış ortalaması ise 381.2 mm olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle yağışlar, normallerin % 22, geçen yıl yağışlarının % 40 üzerinde olmuştur. 2018-2019 Hububat yılı yağışları Mersin ve Şırnak’ın doğu kesimlerinde %100’den fazla artış göstermiştir. Geride kalan 6 aylık dönemde Mersin, Adana, Karaman, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adıyaman, Şırnak son 38 yılın en yağışlı hububat sezonunu geçirmiştir. Karadeniz Bölgesi dışında tüm bölgelerimiz 1 Ekim-29 Nisan aralığında uzun yıllar ortalamasının üzerinde yağış almıştır.

Bölgeler bazında değerlendirildiğinde Marmara ve Karadeniz dışında tüm bölgelerde 1 Ekim 2018 – 29 Nisan 2019 tarihleri arasında kümülatif yağışlar geçen yılın aynı dönemden yüksek olmuştur. Geçen yıl Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ise bu dönemde belirgin bir kuraklık görülürken, bu tarım yılında geçen yıla göre % 100’ün üzerinde bir artış olmuş, hatta bir kısım ekim alanı fazla yağıştan dolayı zamanında ekilememiştir. Marmara Bölgesinde 1 Ekim 2018 -29 Nisan 2019 tarihleri arasında düşen yağış miktarı geçen yıla göre % 3.8’lik bir azalma göstermesine rağmen, uzun yıllar yağış ortalaması seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu durum Marmara Bölgesi’nde şu an için sıkıntılı bir durum olmadığını göstermektedir. Bilakis geçen yılki yağış fazlalığı nedeni ile oluşan hastalık yoğunluğunun bu üretim yılında azalmasına neden olmuştur.

İç Anadolu Bölgesi 1 Ekim 2018 – 29 Nisan 2019 tarihleri arasında geçen yıla göre % 19.5 oranında fazla yağış almıştır. Hububat tarımının yoğun yapıldığı Konya Ovası’nda Aralık 2018 sonuna kadar geçen yıla benzer dengeli bir yağış rejimine girilmiş, çoğunlukla yağmur şeklinde düşen yağış, geçen yıl olduğu gibi yüksek toprak ve hava sıcaklığı atılan tohumların tamamına yakınının çıkmasını sağlamıştır. Geçmiş yıllarda yaşanan çıkış sorunu nedeni ile üreticilerin birim alana aşırı tohum atma alışkanlığı bu sezonda da devam etmiş, atılan tohumların olumlu koşullar nedeniyle çıkış yapınca da bu yıl bölgede yine yüksek bitki sıklıkları gözlemlenmiştir. İç Anadolu Bölgesi’nde arpa ekim alanlarında bu yıl gözle görülür bir artış gözlenmektedir. Geçmişte kuru ekim alanlarında yaygın olan arpa ekim alanları son dönemlerde arpa fiyatlarının cazipliği, buğdaya göre üretim maliyetinin daha düşük olması nedeni ile sulu ekim alanlarına da kaymaya başlamıştır. Bu yıl Mart sonu Nisan başı ile başlayan ve 2-3 hafta süren soğuk hava dönemi nedeni ile bitki gelişimleri geçen yıla göre 2 hafta geriden gelmektedir. Ovada bitkiler

şu anda çok sağlıklı görülmekte, fakat kısıtlı da olsa bazı ekim alanlarında Mart sonu Nisan başındaki soğukların bitki gelişimi kısmen olumsuz etkiledikleri gözlenmiştir. Bu yıl anılan iklim koşulları nedeni ile sulama Ovada 2-3 hafta geç başlamıştır. Ayrıca havaların genelde nemli ve yağışlı gitmesi nedeniyle ilerleyen günlerde sık ekimin de tetiklemesi ile mantar hastalıklarının çıkma ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır. Bölgede şu anda arpaların çoğu başak çıkarmış olup, buğday ekim alanları başak çıkarmak üzeredir. Bölgede hasadın bu yıl geçen yıldan 10 gün daha geç olabileceği tahmin edilmektedir.

Geçit Bölgelerimizde ise 2018-19 Eylül-Mart ayları yağış toplamları incelendiğinde Eskişehir, Burdur, Denizli ve Uşak'ta yağışlar uzun yıllar ortalamasının altında, Afyonkarahisar, Bilecik, Isparta, Kütahya illerinde ise uzun yıllar ortalamalarının üzerinde gerçekleşmiştir. Bölge genelinde Nisan ayı toplam yağışları uzun yıllar ortalamalarının altındadır. Yağışların gecikmesi üst gübrenin faydasını azaltmaktadır. Buna ekonomik sebepler de eklenince bir kısım üreticinin üst gübresi uygulamadığı görülmüştür ki, bu alanlar için kalite sorunu da ortaya çıkarılabilecektir. Bölgede gelişim geriliği görülen tarlalar iller bazında ekim zamanına ve yetersiz gübrelemeye bağlı olarak % 10'lar düzeyindedir. Bölge illerinde köstebek ve fare yoğunluğunda artış dikkati çekmiştir. Uşak Ulubey'de hassas çeşitlerde sarı pas epidemisi başlamıştır. Bundan sonraki bitki gelişimleri ile sap-saman ve tane verimi düzeyine çiftçi uygulamaları, etkili yağış düzeyleri ve sıcaklık seviyeleri etkili olacaktır.

SU/TARIM YILI ALANSAL YAĞIŞ NORMALLERİ (1 EKİM - 30 KASIM)

Hububatın çıkışını en fazla etkileyen 1 Ekim -30 Kasım 2018 tarihleri aranda ülke geneli yağış durumunu gösteren haritadan da anlaşılacağı üzere ülke genelinde büyük bir çıkış sorunu yaşanmamıştır. Hububat ekimi yapılan alanların büyük kısmında bitki çıkışları oldukça sağlıklı gerçekleşmiş ve geçen yıl olduğu gibi atılan tohumlukların çoğunluğunun çimlenmesinden dolayı tarlalarda birim alandaki bitki sayısında normale göre % 10 dolayında bir fazlalık gözlenmektedir. Mart ayının sonu ve Nisan ayı ortalarında

gelen soğuk hava dönemleri Türkiye genelinde bitki gelişimlerini frenlemiş, geçen yıla göre hububat alanlarındaki gelişim yaklaşık iki haftalık bir gerileme gözlenmiştir. Ülke genelinde Nisan sonu ve Mayıs yağışlarının iyi ve dengeli gitmekte olup, bu durumun sağlıklı bir bitki besleme ile desteklenmesi durumunda bu yıl rekolteyi ve verimliliği çok olumlu etkileyeceği öngörülmektedir.

 BÖLGELERİN ALANSAL YAĞIŞ DURUMLARI (1 Ekim 2018 - 29 Nisan 2019) 					
BÖLGELER	Yağış (mm)	Normal (mm)	2018 Yılı (mm)	Normale Göre Değişim (%)	2018 Yılına Göre Değişim (%)
Türkiye Geneli	535.3	439.5	381.2	21.8 ARTMA	40.4 ARTMA
Marmara	510.5	508.0	530.6	0.5 N.CİVARI	-3.8 AZALMA
Ege	540.3	498.0	407.9	8.5 ARTMA	32.5 ARTMA
Akdeniz	800.2	575.2	535.5	39.1 ARTMA	49.4 ARTMA
İç Anadolu	294.4	288.3	246.4	2.1 N.CİVARI	19.5 ARTMA
Karadeniz	425.0	454.9	431.5	-6.6 AZALMA	-1.5 CİVARI
Doğu Anadolu	559.1	416.2	318.7	34.3 ARTMA	75.4 ARTMA
Güneydoğu Anadolu	846.8	476.7	318.8	77.6 ARTMA	>100 ARTMA

Türkiye genelinde şuan itibariyle bitki gelişiminde bir olumsuzluk yoktur.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Sonbahardaki fazla yağıştan dolayı geç ekimler olmuş veya bazı alanlar ekilememiştir. Bölgede bazı yöreler 1000 mm'nin üzerinde yağış almıştır. Bölgede Mart ve Nisan aylarının da yağışlı gitmesi nedeni ile yoğun bir sarı pas hastalığı epidemisi görülmektedir. Bölgede gerek ekim alanı azalması gerekse mantari hastalıklardan dolayı üretim miktarı ve kalite konusunda özellikle ilaçlama yapılmayan alanlarda sorun beklenmektedir. Fakat yine de geçen yıl aşırı kuraklıktan dolayı çok düşük olan rekoltenin bu yıl çok daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir.

Çukurova Bölgesi de bu yıl çok yağışlı bir hububat yılı geçirmiş, çıkışlar çok iyi gerçekleşmiş, ilkbahar aylarının da çok yağışlı geçmesi bitki gelişimini çok olumlu etkilemiş ve bölgede geçen yıldan daha yüksek bir rekolte beklenmektedir. Fakat bölgedeki en önemli sorun, ilkbahar yağışları nedeni ile yoğun bir sarı pas hastalığı epidemisi görülmesidir. Bölge çiftçisi %70-80 ilaçlama yaparak mücadele etmiştir. Bölgede hasadın Ramazan ayı ortalarında başlayacağı tahmin edilmektedir.

Marmara ve Karadeniz bölgesinde geçen yıla göre yağışta bir azalma olmasına rağmen şu ana kadar verimi olumsuz yönde etkileyecek boyutta değildir.

Trakya bölgesinde buğday ekim alanlarının geçen yıla göre bu yıl azaldığı görülmektedir. Bu bölgede özellikle kanola ve arpa ekimine bir yönelik söz konusudur. Bölgede Ekim ayında bazı bölgelerde görülen yoğun yağışlar bir kısım zararlanmalara neden olmuştur. Bölgede yağış dağılımı illere göre farklılık göstermiş, bazı bölgelerde istenilen yağışlar oluşmamış mart ve nisan ayı kurak geçmiştir. Ancak Mayıs ayı başından itibaren Trakya bölgesinde çok zamanında yağan bahar yağmurları gözlemlenmiştir. Hastalık nadir görülmüş mevsim kurak geçtiğinden geçen yılki gibi hastalık

yoğunluğu oluşmamıştır. Şu anda buğday ve arpaların tamamı başaklarını çıkarmışlar ve hasadın Haziran ayının ikinci yarısında başlayacağı beklenmektedir. Ekim alanı daralması, kısmı kuraklık gibi bazı olumsuzluklar görülse de 2018-2019 hububat yılı geçmiş yıllara göre çok iyi geçmiş ve bu yıl Trakya bölgesinde ortalama verim bakımından rekor beklenmektedir. Bölgede verimlerin 400-600 kg/da toplam rekoltenin ise 2,5 -3 milyon ton arasında olacağı tahmin edilmektedir. Hastalık ve zararlı yoğunluğunun az olması ve iklimin uygun gitmesi Trakya bölgesinde kalitenin yüksek olacağı beklentisi oluşturmuştur.

İç bölgelerde Mart sonu ve Nisan ortası düşük sıcaklıklar bazı ekim alanlarında olumsuz etki yapsa da bu durum telafi edilebilir boyuttadır. İç bölgelerde hububatlar başak çıkarma durumunda, Güney bölgelerimiz de ise buğday ekim alanları dane dolum döneminin sonuna yaklaşmaktadır.

Ülke genelinde 7-7.2 milyon hektar dolayında gerçekleşecek buğday ekim alanlarında Nisan sonu ve Mayıs döneminde şuna kadarki tabloya benzer yağışlı periyotların görülmesi durumunda, son yıllarda devam eden ekim alanlardaki azalmanın bu yıl da yüksek rekolte ile telafi edileceği ve 20 -21 milyon ton dolaylarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Arpa ekim alanlarında ise %10 dolayında bir artış beklenmekte olup, bu yıl arpa ekim alanının 2.8-2.9 milyon ha, rekoltenin ise 8 milyon ton seviyelerine ulaşacağı öngörülmektedir.